

Villáminterjú a Borsay-házasparral

Reformátusok Lapja, Bp. 1976. Jul. 11.

A Tahi lelkészüldülésben kerestem fel őket. Ebéd után került sor a velük való beszélgetésre. Első kérdésem így hangzott:

Úgy tudom, hosszú évtizedek óta nem voltak itthon Professor Úrék. Hogy-hogy éppen most látogattak haza?

— Az úg történt, hogy 17 000 egyetem¹ hallgató szavazata alapján elnyertem a „legkiválóbb tanár” kitüntetést. Ennek tiszteletdíja fedezte az európai utat. Ehhez szívből gratulálunk!

Mikor és hova mentek Amerikába?

— 1947. december 4-én hagytuk el Magyarországot Szobnán. A Kanadai Presbiteriánus Egyház meghívására indultunk el. Ők egy angolul beszélő magyar református lelkészt kértek, hogy ott gyülekezeteket szervezzen az odavándorolt magyarok között. Először Delhi közelébe, a kanadai dohányvidékre mentünk, ahol több száz magyar család foglalkozott dohánytermesztéssel. Gyülekezetet szerveztünk, templomot építettünk, összerogdtuk a magyarságot.

Nagytszeteletű Asszonyinak mi volt a szerepe az egyház szervezésében?

— Vasárnapi iskolát, nőegyletöt szerveztem és vezettem. Minden ott zajlott le a lakásban, amíg a templomot felépítettük.

Hova mentek ezután?

— Kanadában kilenc évet töltöttünk. Azután átmentünk az Egyesült Államokba, ahol előzetes kiképzés alapján felvettek a pittsburghi egyetemre adjunktusnak a klasszika-filológia tanszékére, tehát latin—görög szakra. Ugyanott megszereztem a doktori fokozatot. 1965-től a morgantowni állami egyetemen vagyok rendes tanár. ☞

Ez a hivatás nem szakította-e el a gyülekezeti élettől?

— Korántsem. Egyetemi tanításom alatt is minden vasárnap prédikáltam kis gyülekezetekben. Jelenleg egy kis metodista gyülekezetben kisegítek.

Vannak-e magyar tanítványai?

— Igen, vannak. Nincs olyan félev, hogy néhány magyar hallgató ne lenne. Persze, ezek közül csak egy-kettő beszél kicsit magyarul. Ezek már mind amerikaiak. Az óhaza iránt semmi felelősséget nem éreznek. Biztatom őket, hogy legyenek büszkék származásukra. Ősek már vagy száz éve jöttek az Újvilágra.

Milyen Magyarországot hagyott itt és milyen benyomásokat szerzett a mostaniról?

— A háború által teljesen elpusztított országot hagytam itt, s találtam egy virágzó, fejlődéssel tele országot. Különösképpen megleptek a jó utak. Ezt én azért is meg tudom állapítani, mert hét évig, mint a Magyar Bibliatársulat lelkésze, jártam az egész országot — biciklivel. Sárosak, kátyúsak voltak egykor az utak, ma pedig minden község be van kötve az útvonalhálózatba. Meglepett a szinte amerikai jellegű autóforgalom Budapesten, meg a vezetők kissé túlzott bátorsága. Örülök, hogy mind több és több új lakóház épül. Utazásaim alatt úgyszólván minden templomot jó karban találtam. És hogy öltözködnek a magyarok! Ha nem tudtam volna, hogy Magyarországon vagyok, azt hittem volna, hogy Amerikában vagyok. Csak éppen annyi nadrágos nőt nem látunk, mint ott. Meglepő volt, hogy előzetes híreink ellenére, a bolti kiszolgálók, a helyzethez képest, kedvesek voltak. Meglepett a dús választék a rengeteg boltban, s főképpen az, hogy még

„eldugott” kis falvakban is látunk neonfényes eszpresszót és más boltokat.

Mit szól az új bibliafordításhoz?

— Most kaptam meg a Zsinati Irodában. Eddig még nem volt időm belenézni, de otthon nagy örömmel fogom olvasgatni. Biztos vagyok, hogy az új magyar bibliafordítás éppen olyan jó, mint az egész világon most kiadásra került fordítások.

Milyen teológiai irányzatok vannak odakint? Mi jellemzi ezeket? Amerika, az ökumenizmus hazája, hogyan áll most ezen a téren?

— Az utóbbi években, egy igen erős fordulattal, az egyházak az érzelmi síkra helyezték át a hangsúlyt. Igen nagy jelentősége van az ökumenikus karizmatikus mozgalomnak. Ebben minden egyház — beleértve a római katolikus is — részt vesz. Különösen érdekes a római katolikus egyháznak a protestáns eszmék felé való hajlása, az úrvacsorának két szín alatti kiszolgáltatása, az oltároknak a templomokból való eltávolítása, a bibliaórák bevezetése. Az ökumenizmus eljutott a gyülekezeti szintre, úgy, hogy nehéz megállapítani, hogy milyen felekezet templomában vagyunk, annyira közeledtünk egymáshoz. A hitvitázás, a polémia száműzetett az egyházból. Nem is illik, nem is szeretné a gyülekezet, ha valaki egy másik gyülekezet vagy egyház ellen prédikálna.

Békésnek, nyugodtnak mondható-e Amerika élete? Nincsenek-e a mélyben források, nyugtalanságok?

— Mi egy kis városban élünk, ahol csendesen folyik az élet, s bár olvasunk ezekről a problémákról, de ezek az átlagameri-

kait nem érintik annyira, mint ahogyan azt külföldön gondolják.

Milyen kapcsolataik vannak Erdéllyel?

— Rokoni kapcsolataink vannak, de első kézből Erdélyről semmit se tudunk.

Nagytiszeletű Asszony, hogyan értékesíti teológiai végzettségét? Milyenek a férjének?

— Részt veszek az egyházi élet minden megmozdulásában. Ha szükséges, kísérem a férjemet, még a szomszékban is. Együtt imádkozunk a gondjainkra bízott gyülekezetekért.

Hogyan vannak családirag?

— Hat gyermekünk volt. Egy fiunk a vietnami háború áldozata lett. Legidősebb fiunk egy amerikai presbiteriánus gyülekezet lelkesze. Fiaink és leányaink egyetemi végzettséggel értelmiségi pályákon helyezkedtek el.

Az ifjúság és a kereszténység?

— Az utóbbi években — amint azt már fentebb jeleztük — az ifjúság is igen nagy számmal fordult, ha nem is a hivatalos egyházakhoz, de Jézus Krisztushoz. Az úgynevezett „Jézus mozgalom” igen erős. Határozott éberedés található a fiatalok között.

Elérkezett távozásunk ideje. Bücsút veszek tőlük azzal, hogy ezt a beszélgetést *Madarász Lajos* esperes kezdeményezte ugyan, de éppen olyan örömmel karolta fel ennek megvalósítását *dr. Finta István*, lapunk felelős szerkesztője is, aki olvasóink több mint harmincezes tábora nevében is küldi legmelegebb testvéri köszöntését és áldáskívánását életükre, és mindazokéra, akik között fáradhatatlan hűséggel és szép eredménnyel munkálkodnak.

Dr. Makay Miklós